

YENİ ÇAĞ İNANIŞLARI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

MEVLÜT KAYA *
CÜNEYD AYDIN**

The Scale of New Age Beliefs: The Study of Its Validity and Reliability

Abstract: New Age, rather than a period of time to express any very popular in today's world, refers to a unique syncretic (uniting) and eclectic (selective) belief system. The purposes of this study are to develop the New Age Beliefs Scale and to ensure the reliability and validity of the scale. To this end, the New Age Beliefs Questionnaire developed by the authors was administered to those who have completed undergraduate education and continued still to undergraduate education who randomly selected a total of 504 people, including 292 women and 212 men living in Malatya, Samsun, Trabzon and Istanbul in December, 2012. In order to test the construct validity of the scale the factor analysis was done and it was seen that the first factor was found as

* Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi ABD
[mkaya@omu.edu.tr]

** O.M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi, [cuneydiavare@mynet.com.tr]

the factor loadings for the principal components. The scale consists of 20 items. Rotated factor analysis of the scale items were collected from three factors. The correlation coefficients between the scores of the item with the total scale scores ($p < 0.01$) level was significant. For the reliability of the scale of New Age Beliefs, test-retest reliability, Cronbach's alpha reliability test-part test and control methods were used. Of the scale, the test-retest reliability coefficient was 0,89; the test-retest reliability coefficient was 0,89; the Cronbach's alpha reliability coefficient was 0,90. According to these results, it was concluded that New Age Beliefs Scale is a valid and reliable.

Key Words: New Age, New Age Beliefs, Scale of New Age Beliefs.

Öz: Yeni Çağ (New Age) kavramı, zaman olarak herhangi bir dönemi ifade etmekten çok günümüz dünyasında popülerleşen, kendine özgü senkretik (birleştirici) ve eklektik (seçmeci) bir inanç sistemini ifade etmektedir. Bu çalışmanın amacı, Yeni Çağ İnanışları Ölçeği geliştirmek, geliştirilen bu ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamaktır. Bu amaçla, geliştirilen Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin uygulamaları, Malatya, Samsun, Trabzon ve İstanbul illerinde lisans öğrenimi gören veya lisans öğrenimini bitirmiş olan kişilerden tesadüfî olarak seçilen 292 kadın ve 212 erkek olmak üzere toplam 504 kişi üzerinde Aralık-2012 tarihinde yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için faktör analizi yapılmış ve maddelerin faktör yüklerinin temel bileşenler analizinde birinci faktörde toplandığı görülmüştür. Ölçek, 20 maddeden oluşmuştur. Döndürülmüş faktör analizi sonucu ise ölçeğin maddeleri üç faktörde toplanmıştır. Ölçeğin toplam puanları ile madde puanları arasında bulunan korelasyon katsayıları ($p < 0,01$) düzeyinde önemli görülmüştür. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin güvenilirliği için, test-tekrar test, test-yarı test ve Cronbach Alpha güvenilirlik kontrol yöntemleri kullanılmıştır. Ölçeğin, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,89; test-yarı test güvenilirlik katsayısı 0,89; Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0,90 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir olduğu kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Çağ, Yeni Çağ İnanışları, Yeni Çağ İnanışları Ölçeği

Giriş

Yeni Çağ (New Age) kavramı, zaman olarak herhangi bir dönemi veya salt felsefî bir yapıyı değil; aslında daha çok günümüz dünyasında popülerleşen, diğer birçok dini hareketten farklı ve kendine özgü senkretik (birleştirici) ve eklektik (seçmeci) bir inanç sistemini ifade

etmektedir. İçinde başka inançlarla ortak pek çok inanç ve uygulama biçimi ihtiva eden muğlâk bir hareket olması sebebiyle Yeni Çağ fenomeninin nerede başlayıp nerede bittiğinin tespit edilmesindeki güçlük araştırmacıların sürekli olarak karşısına çıkmaktadır.¹ Belirli bir dogma, kutsal kitap, dini hiyerarşi, kutsal ve otoriter bir dini figüre sahip olmayıp, benzer eğilimli gruplar, kişiler, görüşler ve pratikleri kapsadığı için araştırmacıların Yeni Çağ tanımları, söz konusu hareketin hangi yönünü daha çok göz önüne aldığı ve hangi sosyal bilim perspektifinden yaklaştığına bağlı olarak değişebilmektedir. Fenomenolojik açıdan bakıldığında Yeni Çağ, Tanrı ve/veya dini otorite yerine birey merkezli bir kutsallık inşası ve bu inşa ile uyumlu öğretiler ve pratikler bütünü olarak tanımlanabileceği² gibi, ruhsal konulara bireysel eklektik bir yaklaşımı ifade eden geniş bir hareket olarak da tanımlanabilir.³

Bu kavram, köken olarak astrolojiden gelmekte ve sözlük anlamı olarak, *Yeni Çağ* şeklinde ifade edilmektedir.⁴ XIX. Yüzyılda bireyin Tanrı ile doğrudan ilişki içerisinde olmasının özel ve gizemli öğretilerinin modern köklerinden bazılarına sahip olan bu hareket aynı zamanda çok eski halk dinî uygulamalarının ve düşüncelerinin de bir birleşimidir.⁵ Hanegraaff (2000), Yeni Çağ Hareketi'nin Batı esoterik (kapalı, gizli) akımların ve geleneklerin çağdaş bir dönüşümü olduğunu ve temelde iki anlamda ele alınabileceğini ifade eder. Bu anlamlardan birincisi, söz konusu akımın seküler dinin açık ve tutarlı bir göstergesi olduğudur. Bu

¹ J. R. Lewis, "Approaches to the Study of the New Age Movements", Perspectives on the New Age, J. R. Lewis and J. G. Melton (ed.), Albany: State University of New York Press, 1992, s. 1'den aktaran Şafak Başkaya, *New Age Hareketi: Modern Bir Dinsellik Biçiminin Sosyo-Kültürel Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2006, s. 9.

² Wouter J. Hanegraaff, *New Age Religion and Western Culture. Esotericism in the Mirror of Secular Thought*, New York: State University of New York Press, 1998, s. 521-522'den aktaran Şafak Başkaya, a. g. t., s. 9.

³ Mustafa Arslan, "Değişim Sürecinde Yeni Dindarlık Formları: 'Yeni Çağ' İnanışları Örneği", *Değerler Eğitimi Dergisi*, 2006, sayı: 4 (11), s. 16.

⁴ Ali Rafet Özkan, *Kıyamet Tarihatları*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2006, s. 124.

⁵ Lennart Sjoberg & Anders Wahlberg, "Risk Perception and New Age Beliefs", *Risk Analysis*, 2000, sayı: 22 (4), s. 752.

ise, insanların kendi kişisel tercihlerine göre, yine kendileri için ruhsallığa anlam verme imkânı sağlar. İkincisi ise, kişisel tecrübe üzerine vurgu yapılan, kişiselleştirilmiş dinin bir çeşididir. Ona göre, Yeni Çağ Hareketi'nin ortaya çıkması, dinin tamamen yeni bir şeklinin nasıl kendi kendine oluştuğunu gösterir ki, o daha eski geleneklere benzeyebilir, ama aslında tamamen yeni temeller üzerine kurulmuştur.⁶

Yeni Çağ, benzer inançları ve yönelimleri olan bir grup hareket için de kullanılan bir isimdir. Bu akımın taraftarları, kendilerini yeni ve heyecanlı, sınırları zorlayarak bir arayış içinde olan kimseler olarak tanımlamaktadırlar.⁷ Yeni Çağ'ı tek bir din olarak tanımlamak zordur ve bu kavram, esasen Doğu'dan etkilenmiş metafiziksel ideolojilerin bir toplamıdır. İnsanların biyolojik olarak geliştiğini ve şimdi ruhsal olarak gelişmesi gerektiğini öğretir. Bir kısım araştırmacıya göre Yeni Çağ kavramı, sadece tek yönlü öğretileri ve ahlaki mükemmellikleri olan

8 Hıristiyanlığın dar görüşlülüğüne karşı olmaktadır.⁸ Bu nedenlerden dolayı, OMÜİFD Yeni Çağ Hareketi'ni tarif etmek oldukça zordur.⁹

Yeni Çağ, tanımlanmış geleneksel bir din değildir. O daha çok, örgütlerin ve dinî kültürlerin birikimine vurulmuş bir etiket olarak görülebilir.¹⁰ Bu hareket ve dolayısıyla bu hareketin ihtiva ettiği inançlar henüz tam olarak belirginleşmemiştir. Bu sebeple söz konusu hareket, bireylerin zihinlerinde beklenen düzeyde bir netlik kazanamamıştır ve geniş bir konu olması dolayısıyla da hakkında herhangi bir sosyal mutabakat sağlanamamıştır.¹¹ Konuyla ilgili bazı yazılarda ise bu kavram, hem dinî hem de sosyal bir hareket olarak ifade edilmekte ve aynı zamanda geleneksel bir din konumundaki Hıristiyanlığa düşman bir dünya görüşü olarak öne çıkmaktadır. Bunların yanı sıra Yeni Çağ

⁶ Wounter J. Hanegraaff, "New Age Religion and Secularization", *NVMEN*, 2000, sayı: 47 (3), s. 307.

⁷ Ali Köse, *Milenyum Tarikatları*, Truva Yayınları, İstanbul 2006, s. 159.

⁸ "What is the New Age Movement", <http://carm.org/nam/nawhatis.htm> (05.02.2013).

⁹ "New Age Movement", <http://contenderministries.org/newage.php> (05.02.2013).

¹⁰ "New Age", http://skeptix.myweb.uga.edu/skep_7.html#7.1 (05.02.2013).

¹¹ "What is the New Age", 1994: 6, <http://spirithistory.com/newage.html> (01.07.2008).

hareketi Hinduizm, Budizm, Taoizm ve Batı gizemciliği başta olmak üzere, Doğu dinlerinin ve mistik geleneklerin farklı derecelerdeki sentezleridir. Bu açıdan bakıldığında söz konusu hareketin, yeni olması bir yana, kökleri çok eskilere dayanan bir olgu olduğu ileri sürülebilir.¹² Öte yandan Yeni Çağ, XX. yüzyılın dinsel içerikli geniş bir hareketi, insanları doğal güçle tedavi edenlerin ve diğer katılımcıların dağınık bir ağı olarak da görülebilmektedir.¹³

Norlander ve arkadaşlarına (2003) göre, Yeni Çağ Hareketi birey merkezli dinî bir hayat görüşüdür. Onlar, bu konuda Hammer (1997)'in görüşlerine de yer verirler ve onun, bir din tarihçisi olarak Yeni Çağ'ı her ne kadar çok yönlü, bağımsız, devamlı ritüelleri ve kesin üyeliği olmasa da, bir din olarak nitelendirdiğini ve terimleştirdiğini dile getirirler.¹⁴ Sutcliffe'e (2002) göre Yeni Çağ Hareketi, diğer dinsel hareketlerden farklı deneyimsel bir form değildir. Aslında o, popüler dinin bir görünümü olarak sınıflandırılabilir.¹⁵ Aupers ve Houtman (2006) ise, Yeni Çağ teriminin, görünüşte birbiriyle tamamen tutarsız olan birtakım dinsel fikirler ve uygulamalar için kullanıldığını ifade ederler. İşte bu yüzden Yeni Çağ kavramı için, Baerveldt (1996), "kendi işini kendisi yapan bir din"; Hamilton (2000), "karma bir din"; Possamai (2003), "dinî ihtiyaçlar menüsü" ve Lyon (2000), "dinsel süpermarket" ifadelerini kullanmışlardır. Bunlarla birlikte Yeni Çağ, çokça psikolojik, terapötik (tedavi edici etkisi olan), büyü, kısmen bilimsel ve anlaşılması zor materyali toplayıp tekrar paketleyerek bireyin tüketimine sunan bir akımdır.¹⁶ Anlaşılacağı üzere söz konusu hareket müzik, filmler,

¹² "New Age Movement", 1996, <http://rapidnet.com/~jbeard/bdm/Cults/newage.htm> (22.05.2011).

¹³ "New Age", http://en.wikipedia.org/wiki/New_Age (05.02.2013).

¹⁴ O. Hammer, *På Spaning Efter Helheten-New Age en ny Folketro?*, Wahlström & Widstrand, Stockholm 1997, s. 21'den aktaran Torsten Norlander vd., "New Age: Exploration of Outlook- on Life Frameworks from a Phenomenological Perspective", *Mental Health, Religion & Culture*, 2003, sayı: 6 (1), s. 3.

¹⁵ Steven J. Sutcliffe, *Children of the New Age*, Routledge Press, New York 2002, s. 11.

¹⁶ Thomas Luckman, *The Invisible Religion: The Problem of Religion in Modern Society*, MacMillan, New York 1967, s. 75'den aktaran Stef Aupers & Dick Houtman, "Beyond

seminerler, atölyeler, terapiler ve daha bir yığın aktiviteler şeklinde çeşitli ve alternatif kültürler arasındaki yaygınlığı sebebiyle dağınık ve gayri resmi (*informal*) bir görünüm sergilemektedir.¹⁷ Başta batı dünyası olmak üzere Türkiye’de de yaygın olarak görülen bu inanç sisteminin, bireyler üzerindeki etkilerini araştırmak amacıyla bir ölçek geliştirmenin gerekli olduğu ortadadır.

İşte bu çalışmada, bireylerin Yeni Çağ inanç düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen “Yeni Çağ İnanışları Ölçeği”nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği’nin uygulamaları, Malatya, Samsun, Trabzon ve İstanbul illerinde lisans öğrenimi gören ve lisans öğrenimini bitirmiş olan kişilerden tesadüfî olarak seçilen 292 kadın ve 212 erkek olmak üzere toplam 504 kişi üzerinde Aralık–2012 tarihinde yapılmıştır.

10

Yeni Çağ İnanışları Ölçeği’nin Geliştirilmesi

OMÜİFD

Öncelikle bu ölçek; kişinin, *Yeni Çağ İnançlarına* (New Age Beliefs) sahip olma ve bu inançları ifade etme tarzını ölçmek için araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği’nin geliştirilmesi sürecinde, önce konu ile ilgili yurtiçi ve yurtdışı literatür incelenmiştir.¹⁸ İnceleme sonucunda, araştırmacılar tarafından Yeni Çağ İnanışlarının göstergesi olan ve konu alanını kapsayıcı nitelikte yeni ölçek maddeleri listelenmiştir. Böylece, 29 maddeden oluşan ölçeğin madde havuzu elde edilmiştir.

the Spiritual Supermarket: The Social and Public Significance of New Age Spirituality”, *Journal of Contemporary Religion*, 2006, sayı: 21 (02), s. 201.

¹⁷ Rodney Stark ve William Sims Bainbridge, *The Future of Religion Secularisation, Revival and Cult Formation*, University of California Press, Berkeley 1985, ss. 26-91’den aktaran Şafak Başkaya, a. g. t., s. 9.

¹⁸ Gregory C. R. Yates and Margaret Chandler, “Where Have all the Skeptics Gone? Patterns of New Age Beliefs and Anti-scientific Attitudes in Preservice Primary Teachers”, *Research in Science Education*, 2000, 30 (4), ss. 377–387; Mustafa Arslan, “Paranormal İnanç Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Güz 2010, Cilt:1, Sayı:2 ss. 23–40; Cüneyd Aydın, *Dinsel Fundamentalizm İle Yeni Çağ İnançlarına Yönelik Tutumlar Arasındaki İlişkiler*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2008.

Madde havuzunu oluşturan her bir maddenin, bireylerin Yeni Çağ İnanç düzeylerini ölçüp ölçemeyeceği konusunda madde geçerliklerini belirlemek amacıyla, bu alanda uzman olan Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi'nde görevli öğretim üyelerinin ayrı ayrı görüşleri alınmıştır. Uzmanların görüşleri doğrultusunda, ölçeğin içeriğine uygun olmadığı düşünülen iki madde ölçekten çıkarılmıştır. Geri kalan maddeler üzerinde de gerekli düzeltmeler yapılmış ve ön uygulama için 27 maddeyi içeren "Yeni Çağ İnanışları Ölçeği"nin taslak metni oluşturulmuştur.

Taslak olarak hazırlanan bu ölçek metni öğrenci, esnaf ve memurlardan oluşan 100 kişilik bir örneklem grubuna uygulanarak faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucu, maddelerin yer aldıkları faktörlerde yük değerlerinin yüksek olması, o maddelerin birlikte bir kavramı (yapıyı-faktörü) ölçtüğü anlamına gelmektedir. Faktör yük değerlerinin alt sınırı 0,30'a kadar indirilebilir.¹⁹ Ölçeğin uygulama verileri üzerinde yapılan faktör analizinden sonra, taslak halindeki 27 maddeli Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin birinci boyuttaki 0,30'dan düşük faktör yüklerine sahip olan 7 maddesi (1-Günah denen bir şey yoktur ve bu sebeple, hiçbir insan günahkâr değildir. 2-Cennet ve Cehennem, ne bu dünyada ne de başka bir yaşamda bir mekân olarak yoktur. Onlar sadece insan zihninde var olan bir kavramdan ibarettir. 3-Bir konuda karar verirken, "sezgi" veya "manevî rehber", çok daha önemlidir. 4-Alternatif tıp yöntemleri, (şifa vericilerin vb. iyileştirme yöntemleri) en az modern sağlık yöntemleri kadar önemli ve değerlidir. 5-Reenkarnasyon (tek ruhun farklı bedenlerde tekrar tekrar dirilmesi) mümkündür. 6-Kişisel olarak (zati olan) bir tanrı yoktur. O, evrendeki her şeydedir. 7-Şeytan, insanların olumsuz, kötü istek ve arzularına yükledikleri bir kavramdır. Yoksa insana etki ederek onu yoldan çıkararak şeytanî bir varlık yoktur) ölçek formundan çıkarılmıştır. Nihai olarak, Yeni Çağ İnanışları Ölçeği 20 maddeden oluşmuştur.

¹⁹ Şener Büyüköztürk, *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Pegem Akademi Yayınevi, Ankara 2011, s. 124.

Likert tarzında hazırlanan ve sıklık derecesine göre, “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerinden birini işaretlemek suretiyle cevaplandırılan Yeni Çağ İnanışları Ölçeği, tamamen olumlu (doğrudan) ifadeleri içeren yirmi (20) maddeden oluşmaktadır. Doğrudan ifadeler için işaretlenen seçenekler sırasıyla, *kesinlikle katılıyorum* (5), *katılıyorum* (4), *kararsızım* (3), *katılmıyorum* (2) ve *kesinlikle katılmıyorum* (1) şeklinde puanlanarak değerlendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan ($20 \times 1 = 20$), en yüksek puan ise ($20 \times 5 = 100$)’dür. Yüksek puan, yüksek Yeni Çağ İnanç düzeyinin; düşük puan ise, düşük Yeni Çağ İnanç düzeyinin göstergesi olmaktadır. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği’nin uygulandığı 504 kişinin Yeni Çağ inanç puan ortalaması ($X=45,50$) ve standart sapması ($S=14,20$) olarak bulunmuştur.

Yeni Çağ İnanışları Ölçeği’nin Geçerliği

12

OMÜİFD

Geçerlik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, herhangi bir başka özellikle karıştırmadan doğru olarak ölçebilme derecesi ve geliştirilmiş bulunduğu konuda amaca hizmet etmesidir.²⁰ Bireyin ölçülmek istenen herhangi bir özelliğini doğru olarak ölçebilmesi, bir ölçeğin geçerliğinin göstergesidir. Bir ölçeğin geçerliğini kontrol etmede ve sağlamada değişik teknikler kullanılmaktadır. Bu çalışmada Yeni Çağ İnanışları Ölçeği’nin geçerliğini sağlama ve kontrol etmede uzman görüşü ve faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Yeni Çağ İnanışları Ölçeği’nin geçerliğini sağlamak için, önce uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşlerinin çoğunluğuna göre uygun olan maddeler ölçeğe alınmıştır. Daha sonra, örneklem grubuna ($N=504$) uygulanan ölçeğin verileri üzerinde faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin, faktör analizi sonucunda KMO değeri 0,92 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, bu çalışmadaki veriler üzerinde faktör analizinin yapılabileceğini göstermektedir. Faktör analizi sonucunda, birinci faktörün toplam varyansın % 35,76’sını, ikinci faktörün % 10,16’sını ve

²⁰ Halil Tekin, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Has-soy Matbaası, Ankara 1984, s. 42.

üçüncü faktörün ise toplam varyansın % 5,9'unu açıkladığı görülmüştür. Üç faktör toplam varyansın % 51,82'sini açıklamaktadır. Birinci faktörün öz değeri (eigenvalue) 7,15, ikinci faktörün 2,03 ve üçüncü faktörün öz değeri ise 1,18 olarak bulunmuştur.

Ayrıca, ölçeğin toplam puan ile madde puanları arasında korelasyon katsayısı (r) hesaplanarak madde analizi yapılmıştır. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği üzerinde yapılan faktör analizi sonucu bulunan ölçek maddelerinin döndürülmemiş birinci faktör yükleri ile madde analizi sonucu bulunan madde-toplam puan korelasyon katsayıları (r) Tablo 1'de; döndürülmüş faktör yükleri ise Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin Faktör ve Madde Analizi Sonuçları

Madde No	Döndürülmemiş 1. Faktör Yüğü	r
1	0,66	0,64
2	0,51	0,53
3	0,59	0,60
4	0,55	0,56
5	0,51	0,51
6	0,48	0,51
7	0,67	0,64
8	0,73	0,69
9	0,66	0,65
10	0,49	0,52
11	0,47	0,50
12	0,60	0,59
13	0,70	0,68
14	0,63	0,64
15	0,44	0,47
16	0,61	0,60
17	0,53	0,52
18	0,71	0,69
19	0,69	0,68
20	0,60	0,61

Faktör analizi sonucunda maddelerin döndürülmemiş birinci faktör yüklerinin 0,44 ile 0,73 arasında, madde analizi sonucunda ise madde-toplam puan korelasyon katsayılarının (r) 0,47 ile 0,69 arasında değiştiği görülmüştür. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği maddelerinin faktör yüklerinin birinci faktörde toplanması ve madde analizi sonucu korelasyon katsayılarının ($p < 0.01$) düzeyinde önemli bulunması, ölçek maddelerinin yapı geçerliliğine sahip olduğunun birer göstergesidir.

Tablo 2. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin Döndürülmüş Faktör Analizi Sonuçları

Ölçek Maddeleri ve Mad. No (Anket formuna göre)	Faktör No ve Faktör Yükleri		
	1	2	3
12. Kırılan ayna uğursuzluğu	0,80		
17. Merdiven altından geçme uğursuzluğu	0,74		
8. Tarot kartları	0,73		
5. Kara kedinin uğursuzluğu	0,70		
7. Medyumların kehaneti	0,65		
13. Astroloji	0,65		
16. Burçlar	0,55		
1. Falcılık	0,48		
19. Gezegenlerin konumu ile gelecek arasındaki ilişki	0,45		
20. Karşıdakinin aklını okuma		0,76	
15. Ruhun seyahati		0,66	
14. Nesnelere hareket ettirme		0,65	
18. Geleceği tahmin yeteneği		0,59	
3. Çeşitli yöntemleri kullanarak ruhlarla ilişki kurma		0,54	
2. Zihin gücü		0,53	
10. Telepati		0,53	
9. Medyumların ruhlarla iletişim kurması		0,51	
11. Yararlı pratikler (Meditasyon, yoga)			0,75
6. Kişisel farkındalığı artırıcı yöntemler (hipnoz, ilaçlar)			0,74
4. Kristal veya kristal yapı maddeler			0,59

Döndürülmüş temel bileşenler faktör analizi sonucunda ölçek maddeleri üç faktörde (alt boyutta) toplanmıştır. Buna göre; *Faktör I*, hem tarot kartları, burçlar, astroloji, fal, medyum gibi vasıtalarla gelecek olaylar hakkında bilgi sahibi olma hem de batıl inançlarla ilgili maddeleri içerdiğinden *Eski Halk İnançları ve Geleceği Tahmin Etme* olarak isimlendirilmiştir.

Faktör II, insanın düşünce gücü veya manevi bir güçle fiziki bir nesneyi doğrudan etkileme anlamına gelen ifadeleri içerdiğinden ve ayrıca ruhsal yaşamla ilgili çeşitli durumları ifade eden maddeleri bir araya getirdiğinden *Ruhçuluk ve Psşik Güçler* olarak isimlendirilmiştir.

Faktör III, meditasyon, yoga, hipnoz, değişik ilaçlar, kristal ve kristal yapılı maddeler vasıtasıyla insanları iyileştirme ve farkındalıklarını artırma ile ilgili maddeleri ihtiva ettiğinden *İyileştirici Nesne ve Yöntemler* olarak isimlendirilmiştir.

Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin geçerliğini sağlamak için başvurulan uzman görüşleri, faktör ve madde analizi sonucunda elde edilen veriler, ölçeğin üç alt boyuta sahip geçerli bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin Güvenirliği

Güvenirlik, ölçme sonuçlarının tesadüfi hatalardan arınlık derecesidir.²¹ Duyarlı ve tutarlı ölçmeler yapabilen ölçme araçları güvenilir ölçeklerdir. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin güvenilir olup olmadığına test-yarı test, test-tekrar test ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları bulunarak bakılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan 504 kişiye uygulanan Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin test-yarı test güvenilirlik katsayısı 0,89 ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,90 olarak bulunurken, 35 kişiye uygulanarak elde edilen veriler üzerinde test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 0,89 olarak bulunmuştur. Elde edilen güvenilirlik katsayılarının yüksek bulunması, ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunun göstergesi sayılabilir.

²¹ M. Fuat Turgut. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, Saydam Matbaacılık, Ankara 1984, s. 31.

Sonuç

Bu çalışmada, bireylerin Yeni Çağ inanç düzeylerini belirlemeye yönelik 20 maddeden oluşan Yeni Çağ İnanışları Ölçeği geliştirilmiştir. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin geçerlik çalışmasında uzman görüşleri ve faktör analizi kullanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla yapılan faktör analizi sonucu, döndürülmemiş temel bileşenler faktör analizine göre madde yüklerinin birinci faktörde toplandığı görülmüştür. Madde- toplam puan korelasyon katsayıları ise ($p < 0.01$) düzeyinde önemli bulunmuştur. Ayrıca döndürülmüş temel bileşenler faktör analizi sonucunda ölçek maddeleri üç faktörde (alt boyutta) toplanmıştır. Bu alt boyutlar şu şekilde isimlendirilmiştir: 1- Eski Halk İnançları ve Geleceği Tahmin Etme, 2- Ruhçuluk ve Psişik Güçler, 3- İyileştirici Nesne ve Yöntemler. Geçerlikle ilgili bulunan bu sonuçlara göre, Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin geçerli bir ölçek olduğu kanısına ulaşılmıştır.

16

OMÜİFD

Ölçeğin güvenirlik çalışmasında iç tutarlılık, test-yarı test ve test-tekrar test yöntemleri kullanılmıştır. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin bütününe ilişkin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) 0,90; test-yarı test güvenirlik katsayısı 0,89; test tekrar test güvenirlik katsayısı ise 0,89 olarak bulunmuştur. Bulunan bu güvenirlik katsayıları, Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin güvenilirliği için yeterli sayılabilecek düzeyde olduğunu göstermektedir. Yeni Çağ İnanışları Ölçeği'nin, bireylerin Yeni Çağ inanç düzeylerini belirlemede kullanılabilecek yeterlikte psikometrik özelliklere sahip geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Yeni Çağ İnanışları Ölçeği, başta sosyal bilimler olmak üzere din psikolojisi ile ilgili yapılacak araştırmalarda geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilir niteliktedir.

Kaynakça

- Arslan, Mustafa. "Değişim Sürecinde Yeni Dindarlık Formları: 'Yeni Çağ' İnanışları Örneği", *Değerler Eğitimi Dergisi*. Sayı: 4 (11), Yıl: 2006, ss. 9–25.
- _____, Mustafa. "Paranormal İnanç Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. Sayı: 1 (2), Yıl: 2010, ss. 23–40.

- Aupers, Stef & Houtman, Dick. "Beyond the Spiritual Supermarket: The Social and Public Significance of New Age Spirituality", *Journal of Contemporary Religion*. Yıl: 2006, Sayı: 21 (2), ss. 201–222.
- Aydın, Cüneyd. *Dinsel Fundamentalizm İle Yeni Çağ İnançlarına Yönelik Tutumlar Arasındaki İlişkiler*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2008.
- Başkaya, Şafak. *New Age Hareketi: Modern Bir Dinsellik Biçiminin Sosyo-Kültürel Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2006.
- Büyüköztürk, Şener. *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Akademi Yayınevi, Ankara 2011.
- Yates, Gregory C. R. and Chandler, Margaret. "Where Have all the Skeptics Gone? Patterns of New Age Beliefs and Anti-scientific Attitudes in Preservice Primary Teachers", *Research in Science Education*. Yıl: 2000, Sayı: 30 (4), ss. 377–387.
- Hanegraaff, Wouter J. "New Age Religion and Secularization", *NVMEN*. Yıl: 2000, Sayı: 47 (3), ss. 289–312.
- Köse, Ali. *Milenyum Tarikatları*. Truva Yayınları, İstanbul 2006.
- Norlander, Torsten ve diğerleri. "New Age: Exploration of Outlook- on Life Frameworks from a Phenomenological Perspective", *Mental Health, Religion & Culture*. Yıl: 2003, Sayı: 6 (1), ss. 1–20.
- Özkan, Ali Rafet. *Kıyamet Tarikatları*. IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2006.
- Sjoberg, Lennart & Wahlberg, Anders. "Risk Perception and New Age Beliefs", *Risk Analysis*. Yıl: 2000, Sayı: 22 (4), ss. 751–764.
- Sutcliffe, Steven J. *Children of the New Age*. Routledge Press, New York 2002.
- Tekin, Halil. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Has-soy matbaası, Ankara 1984.
- Turgut, M. Fuat. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*. Saydam Matbaacılık, Ankara 1984.
- "New Age Movement", 1996, <http://rapidnet.com/~jbeard/bdm/Cults/newage.htm> (22.05.2011).
- "New Age Movement", <http://contenderministries.org/newage.php> (05.02.2013).
- "New Age", http://en.wikipedia.org/wiki/New_Age (05.02.2013).
- "New Age", http://skeptix.myweb.uga.edu/skep_7.html#7.1(05.02.2013).
- "What is the New Age Movement", <http://carm.org/nam/nawhatis.htm> (05.02.2013).
- "What is the New Age", 1994: 6, <http://spirithistory.com/newage.html> (01.07.2008).

K-I: YENİ ÇAĞ İNANIŞLARI ÖLÇEĞİ

YÖNERGE: <i>Lütfen aşağıda ifade edilen yargı seçeneklerine katılım düzeylerinden sizin için en uygun olan seçeneği, altındaki kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.</i>		1. Kesinlikle Katılmıyorum	2. Katılmıyorum	3. Karasızım	4. Katılıyorum	5. Kesinlikle Katılıyorum
1	Çeşitli fal teknikleri kullanılarak gelecek tahmin edilebilir.					
2	Bazı insanlar zihin gücüyle objeleri hareket ettirebilir.					
3	Yaşayan insanların, çeşitli yöntemleri kullanarak ruhlarla ilişki kurması ve onlardan rehberlik alması mümkündür.					
4	Kristaller veya kristal yapılu maddeler iyileştirici enerjilere sahiptir.					
5	Kara kediler, kötü şans ve uğursuzluk getirir.					
6	İnsan, kendi farkındalığını; hipnoz, meditasyon, değişik müzikler ve ilaçlar yoluyla artırabilir.					
7	Bazı medyumlar, gelecek hakkında kusursuz olarak kehanette bulunabilirler.					
8	Tarot kartları (fal kartları), insanın ve evrenin sınırlarını ortaya çıkarabilir.					
9	Bu dünyada, bazı insanlar vasıtasıyla (medyumlar, ruh çağırıcılar vb.), yaşayan insanlarla ölen insanların ruhları arasında iletişim kurulabilir.					

18

OMÜİFD

10	İnsanlar, birbirlerini görüp dokunamasalar bile, birbirleriyle zihinden zihine (telepati) iletişim kurabilirler.					
11	Meditasyon, yoga ve diğer pratikler önemli ve yararlıdır.					
12	Kırılan ayna, kötü şans ve uğursuzluk getirir.					
13	Astroloji, geleceği tahmin etmede kullanılabilecek bir yoldur.					
14	Manevi (ruhsal) güçlerle objeleri hareket ettirmek mümkündür.					
15	Uyku ya da trans gibi durumlarda, ruh bedeni terk edebilir.					
16	Burçlar (kişinin doğum zamanındaki yıldızların konumu) ve yıldız falı, kişinin geleceği hakkında doğru bilgi verir.					
17	Merdiven altından geçmek uğursuzluk getirir.					
18	Bazı insanlar, geleceği tahmin etmede açıklanamayan bir yeteneğe sahiptir.					
19	Bir kişinin doğum tarihindeki gezegenlerin konumu, o kişinin geleceğini ve kişiliğini tahmin etmeye yarar.					
20	Bazı kişiler insan zihnini okuyabilir.					

